

УДК 342.95

Гулак Олена Василівна

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Gulac Olena

*Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Administrative and Financial Law
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0001-9004-0185*

Яра Олена Сергіївна

*доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету,
професор кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Yara Olena

*Doctor of Science of Law, Professor, Dean of the Faculty of Law,
Professor of Administrative and Financial Law
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0002-7245-9158*

Слюсаренко Сергій Вікторович

*кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Sliusarenko Sergiy

*PhD in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative and Financial Law
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0002-6718-222X*

DOI: 10.25313/law-2026-3-97-1

**ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ГРОМАДСЬКОГО
КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ МІНІСТЕРСТВА
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ**

**INSTITUTIONAL MECHANISMS OF PUBLIC
OVERSIGHT OVER THE ACTIVITIES OF THE MINISTRY
OF JUSTICE OF UKRAINE: CURRENT STATE
AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT**

Анотація. Вступ. Розвиток демократичної правової держави вимагає прозорості діяльності органів влади та ефективних інструментів громадського впливу на ухвалення рішень. Громадський контроль є ключовим механізмом підвищення підзвітності та відкритості державного управління, що набуває особливого значення у діяльності Міністерства юстиції України. Попри наявність різних форм участі – громадських рад, консультацій, робочих груп, доступу до публічної

Авторське право © Автор(и). Це стаття з відкритим доступом, що розповсюджується відповідно до умови ліцензії Creative Commons Attribution Ліцензія 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

інформації – їхня реальна ефективність залишається обмеженою через недостатню відкритість даних, нечіткість процедур та формальний характер взаємодії. Це зумовлює потребу у комплексному аналізі чинних механізмів громадського контролю та визначенні напрямів їх удосконалення.

Мета. Метою наукового дослідження є аналіз сучасного стану інституційних механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України та визначення напрямів їх подальшого вдосконалення відповідно до стандартів демократичного врядування та практик Європейського Союзу.

Матеріали і методи. У дослідженні використано нормативно-правові акти, офіційні звіти та відкриті дані, що регулюють громадський контроль у сфері діяльності Міністерства юстиції України. Методологічну основу становлять системний і інституційний підходи, а також методи аналізу документів, порівняльно-правовий метод і структурно-функціональний аналіз. Додатково застосовано узагальнення практик громадської участі та оцінку ефективності чинних механізмів контролю.

Результати. У науковій статті досліджено зміст та сучасні підходи до розуміння поняття «громадського контролю» у сфері публічного управління, а також проаналізовано його специфіку щодо діяльності Міністерства юстиції України. На основі наукових праць українських та зарубіжних дослідників розкрито ключові моделі громадського контролю, їхній вплив на підзвітність та прозорість державних органів. Особливу увагу приділено оцінці ефективності інструментів участі громадськості в роботі Міністерства юстиції України, включно з діяльністю громадських рад, консультаціями з громадськістю, електронними інструментами участі та механізмами незалежного моніторингу.

Розглянуто міжнародні стандарти відкритості, зокрема міжнародно-правові стандарти Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) та принципи Партнерство «Відкритий Уряд», що визначають необхідність забезпечення доступу до інформації, участь зацікавлених сторін та інституціональної відкритості. На підставі аналізу запропоновано напрями вдосконалення механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України, які спрямовані на підвищення прозорості, цифровізації процедур, розширення можливостей моніторингу та зміцнення довіри громадян до системи юстиції.

Перспективи. Подальший розвиток інституційних механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України передбачає удосконалення нормативно-правової бази, розширення інструментів участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, цифровізацію процедур взаємодії та підвищення прозорості управлінських процесів. Перспективним напрямом є моніторинг, розроблення стандартів оцінювання ефективності контролю та розширення партнерств між державними інституціями та інститутами громадського суспільства.

Ключові слова: громадський контроль, публічне управління, прозорість, підзвітність, участь громадськості, відкриті дані, механізми контролю, демократичне врядування, Міністерство юстиції України, інститути громадянського суспільства.

Summary. Introduction. The development of a democratic state governed by the rule of law requires transparency in the activities of public authorities and effective instruments for public influence on decision-making. Public oversight serves as a key mechanism for enhancing accountability and openness in public administration, which is particularly significant in the work of Ministry of Justice of Ukraine. Despite the availability of various forms of civic participation – public councils, consultations, working groups, and mechanisms for access to public information – their actual effectiveness remains limited due to insufficient data transparency, unclear procedures, and the formal nature of interaction. This necessitates a comprehensive analysis of existing mechanisms of public oversight and the identification of ways to improve them.

Purpose. The purpose of this study is to analyze the current state of institutional mechanisms of public oversight over the activities of the Ministry of Justice of Ukraine and to determine directions for their further enhancement in accordance with the standards of democratic governance and the practices of the European Union.

Materials and Methods. The study is based on legal and regulatory acts, official reports, and open data governing public oversight within the competence of the Ministry of Justice of Ukraine. The methodological framework includes systemic and institutional approaches, document analysis, comparative legal analysis, and structural-functional analysis. Additional methods include the generalization of civic participation practices and the assessment of the effectiveness of existing oversight mechanisms.

Results. The article examines the content and contemporary approaches to understanding the concept of «public oversight» in the field of public administration, as well as its specific application to the activities of the Ministry of Justice of Ukraine. Drawing on the works of Ukrainian and international scholars, the study identifies key models of public oversight and their impact on the accountability and transparency of public authorities. Particular attention is paid to assessing the effectiveness of civic participation tools within the Ministry of Justice of Ukraine, including the work of public councils, public consultations, digital participation instruments, and independent monitoring mechanisms.

The study also analyzes international openness standards, including the norms of United Nations, Council of Europe, the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), and the principles of the Open Government Partnership, which emphasize access to information, stakeholder engagement, and institutional openness. Based on the analysis, the study proposes directions for improving public oversight mechanisms over the Ministry of Justice of Ukraine aimed at enhancing transparency, digitalization of procedures, expanding monitoring opportunities, and strengthening public trust in the justice system.

Discussion. The further development of institutional mechanisms of public oversight over the activities of the Ministry of Justice of Ukraine requires improving the regulatory framework, expanding opportunities for public participation in decision-making, digitalizing interaction procedures, and increasing the transparency of administrative processes. Promising directions

include strengthening monitoring tools, developing standards for evaluating oversight effectiveness, and expanding partnerships between public institutions and civil society organizations.

Key words: public oversight, public administration, transparency, accountability, civic participation, open data, oversight mechanisms, democratic governance, Ministry of Justice of Ukraine, civil society institutions.

Постановка проблеми. Розвиток демократичної правової держави передбачає не лише прозорість діяльності органів державної влади, а й забезпечення ефективних інструментів впливу громадськості на процеси ухвалення рішень. У цьому контексті громадський контроль виступає ключовим механізмом підвищення підзвітності, відкритості та легітимності державного управління. Особливого значення ця проблема набуває у діяльності Міністерства юстиції України, яке виконує фундаментальні функції у сфері правосуддя, нормативного регулювання, виконання судових рішень, реєстраційних та антикорупційних процесів. Саме тому аналіз інституційних механізмів громадського контролю у сфері діяльності Міністерства юстиції України є важливим як у науковій, так і в практичній сферах.

Водночас, не дивлячись на формальне існування різних форм громадського контролю — громадських рад, електронних консультацій, робочих груп, механізмів доступу до публічної інформації — їхня фактична ефективність залишається обмеженою. Недостатня відкритість даних, слабка регламентованість процедур взаємодії, нерівномірний рівень участі громадськості та формальність консультаційних процесів створюють проблеми для реального впливу громадського суспільства на діяльність Міністерства юстиції України. Це відповідно вимагає комплексного дослідження інституційних механізмів, оцінки їх ефективності та визначення шляхів удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі значна увага приділяється ролі громадського контролю у зміцненні підзвітності та відкритості публічного управління. Дослідники розглядають різні моделі участі громадськості — громадські ради, консультативні механізми, електронні інструменти взаємодії — як важливі елементи демократичного врядування. Окремі праці акцентують на проблемах недостатньої прозорості, формальності процедур та обмеженої ефективності існуючих механізмів. Порівняльні дослідження підкреслюють необхідність узгодження національних практик із міжнародними стандартами відкритості та нормального врядування. Водночас питання інституційних особливостей громадського контролю у контексті діяльності Міністерства юстиції України залишається недостатньо дослідженими, що зумовлює актуальність подальшого наукового аналізу.

Метою статті є аналіз сучасного стану інституційних механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України та визначення напрямів їх подальшого вдосконалення відповідно

до стандартів демократичного врядування та практик Європейського Союзу.

Матеріали і методи. У дослідженні використано нормативно-правові акти, офіційні звіти та відкриті дані, що регулюють механізми громадського контролю у сфері діяльності Міністерства юстиції України. Методологічну основу становлять системний, інституційний та порівняльно-правовий підходи. Застосовано метод аналізу документів, структурно-функціональний аналіз, а також узагальнення практики громадської участі для оцінки ефективності чинних інструментів контролю.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі поняття громадського контролю розглядається як одна з ключових форм участі громадського суспільства у врядуванні. Воно охоплює діяльність інститутів громадського суспільства, спрямовану на спостереження за діяльністю органів державної влади, оцінку її відповідності законодавству, суспільним потребам та принципам демократичного врядування.

Поняття громадського контролю досліджується у вітчизняній і зарубіжній літературі як важливий елемент демократичного врядування. Різні автори по-своєму інтерпретують його зміст, наголошуючи на правових, управлінських, комунікативних та соціальних аспектах. Далі спробуємо надати узагальнений аналіз їхніх підходів до розуміння громадського контролю.

Так, Наливайко Т. В. визначає особливе значення громадського контролю як ефективного інструменту механізму впливу в усіх сферах життєдіяльності суспільства з урахуванням прискореного розгортання глобалізаційних процесів та звертає особливу увагу на пріоритети функціонування та розвитку українського суспільства, які зумовлюють зміст і спрямованість інституту громадського контролю. Водночас дослідниця підкреслює, що сучасна українська дійсність свідчить про численні об'єктивні й суб'єктивні перешкоди функціонування громадського контролю, що безумовно, негативно позначається на життєдіяльності соціуму, призводить до поглиблення тонізації в економічній сфері, а відтак провокує виникнення дестабілізаційних процесів у суспільних відносинах [1, с. 11].

У працях з державного управління громадський контроль розглядається як інструмент комунікації між владою та суспільством, що забезпечує наявність зворотного зв'язку, корекцію державної політики та підвищення довіри до інституцій влади. Правозахисний підхід акцентує увагу на тому, що громадський контроль є механізмом захисту прав громадян та виявлення зловживань влади. Він не зводиться

лише до офіційних інституцій, а включає діяльність правозахисних організацій, журналістів-розслідувачів, антикорупційних ініціатив [2, с. 414].

У європейських документах громадський контроль інтерпретується як основний компонент участі громадян у публічному врядуванні, що забезпечує прозорість, підзвітність і залучення громадян у прийнятті рішень. Він включає громадські слухання, консультації, доступ до інформації, електронну участь [3].

Аналіз наукових підходів до поняття «громадський контроль» показує, що його сутність поєднує правові, соціальні та управлінські складові. Виходячи з цього, громадський контроль за діяльністю Міністерства юстиції України – це систематична та цілеспрямована діяльність громадян, громадських організацій, експертних груп і засобів масової інформації, спрямований на моніторинг, оцінку та вплив на роботу Міністерства юстиції України з метою забезпечення її прозорості, підзвітності, законності та відповідності публічним інтересам.

Дане наукове визначення враховує особливості функціонування Міністерства юстиції України, зокрема: здійснення державної політики у сфері правосуддя, нотаріату, державної реєстрації, виконавчого провадження та антикорупційних заходів; публічну значимість рішень та реєстрів, яку здійснює Міністерство юстиції України; необхідність забезпечення легітимності та довіри з боку громадського суспільства [4, с. 145–148].

Таким чином, громадський контроль за діяльністю Міністерства юстиції України виступає важливим елементом системи публічного управління, що поєднує інституційні, соціальні та експертні механізми участі громадян у державному управлінні.

Громадський контроль за діяльністю органів влади неможливий без дієвих інструментів участі громадськості. У випадку Міністерства юстиції України такі інструменти включають: громадські ради, консультації, відкриті реєстри, публічні слухання та електронні сервіси.

Отже, громадські ради при Міністерстві юстиції України створюються відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03.11. 2010 р. № 996 і виконують консультативну функцію: забезпечують участь громадських організацій у формуванні політики та оцінці діяльності Мін'юсту; готують пропозиції та рекомендації до законопроектів та підзаконних актів; здійснюють моніторинг реалізації державних програм та стратегій. Відповідно, громадські ради підвищують прозорість процесів та легітимність рішень, проте їхній вплив часто обмежується офіційним статусом консультативного органу та формальністю процедур [5].

Наступним інструментом громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України виступають консультації з громадськістю та громадські

слухання. Зокрема, Мін'юст проводить публічні обговорення законопроектів та нормативних актів, що дозволяє враховувати думку громадян і експертів, а саме: формування більш обґрунтованих рішень; зменшення ризику корупційних порушень; підвищення довіри суспільства до інституцій. Однак, науковці наголошують, що реальна участь часто обмежується формальними консультаціями, і не всі зауваження громадськості впроваджуються у практику [2, с. 415].

Далі розглянемо такі інструменти участі громадськості, як відкриті державні реєстри та електронні сервіси. Міністерство юстиції України забезпечує доступ до публічних реєстрів: реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських організацій; виконавче провадження; електронні консультації та звернення через офіційний сайт. За допомогою цих інструментів гарантується оперативний моніторинг діяльності органів влади, надається громадськості перевіряти законність та ефективність рішень та підтримання прозорості реєстраційних та нотаріальних процедур. Водночас, дослідження показують, що відкриті реєстри істотно підвищують прозорість діяльності Мін'юсту, проте якість даних і зручність доступу залишаються проблемними [6, 7].

Проводячи аналіз інструментів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України спробуємо надати загальну оцінку ефективності даних інструментів участі громадськості. Зокрема, інструменти участі громадськості виконують ключову роль у підвищенні підзвітності, прозорості та законності діяльності Міністерства юстиції України. Формальні інституції, такі як громадські ради, консультації є ефективним, але часто обмежені у впливі через формальність процедур і відсутність обов'язкового врахування рекомендацій. Цифрові інструменти, а саме реєстри, електронні сервіси суттєво розширюють можливості громадського контролю, проте потребують покращення доступності та точності даних. Інтеграція формальних та неформальних механізмів контролю, серед яких громадські ініціативи, журналістські розслідування, аналітичні центри підвищують ефективність громадського впливу на діяльність Міністерства юстиції України. Отже, інструменти участі громадськості відіграють суто стратегічну роль у системі публічного управління, але для підвищення ефективності потрібне покращення процедур, підвищення відкритості та легітимності громадських механізмів [8].

Наступним питанням, яке потребує комплексного наукового дослідження є міжнародні стандарти відкритості та участі громадськості у діяльності органів державної влади. Зокрема, участь громадськості в діяльності органів державної влади та забезпечення відкритості управлінських процесів є ключовими складовими демократичного врядування. Міжнародні організації (Організація Об'єднаних Націй, Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD), Рада Європи, Європейський Союз)

виробили низку універсальних стандартів і принципів, які визначають правові та інституційні вимоги до прозорості, підзвітності та залучення громадян.

Розпочнемо з ООН, яка на сьогодні закладає фундаментальні принципи участі громадян у публічному управлінні, зокрема через міжнародно-правові стандарти. Першим міжнародним стандартомсфери відкритості та участі громадськості у діяльності органів державної влади є Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права (1966), який гарантує право кожного брати участь в управлінні своєю державою (ст. 25). Дослідники відзначають, що саме ця міжнародна норма стала базою для розвитку механізмів участі, виключно з консультаціями та відкритими даними [9].

Що стосується європейсько-правових стандартів у сфері участі громадян у врядуванні, треба виділити Конвенцію Ради Європи про доступ до офіційних документів (2009). Це був перший юридично обов'язковий міжнародний документ, який: гарантує право кожній особі на доступ до офіційних документів; зобов'язує держави створювати процедури відкритості; встановлює чіткі критерії обмеження доступу. Так відповідно, даний документ суттєво вплинув на європейську політику відкритих даних [10].

Рекомендація CM/Rec (2018) 4 Комітету міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті, даний документ встановлює такі стандарти, як: інклюзивність; достатній час для консультацій; рівний доступ до інформації; обов'язок держави враховувати обґрунтовані пропозиції громадськості [11].

Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) сформуvala один з найвідоміших підходів до участі громадян. Європейський правовий документ OECD Principles of Open Government (2017) визначає: відкритість держави як політичний та інституційний обов'язок; прозорість урядових даних; безперервний діалог із громадянами [12]. Також, деякі науковці відзначають, що стандарти OECD стали основою для політики «opengovernment» у світі [13].

Міжнародно-правовий документ OECD «Guidelines for Citizen Participation» (2016) визначає три рівні залучення громадськості, а саме: інформування; консультації; співробітництво [14].

Що стосується правових стандартів Європейського Союзу, то серед них треба виділити Регламент ЄС 1049/2001 «Про доступ громадськості до документів Європейського Парламенту, Ради та Комісії», який встановлює презумпцію відкритості, обов'язок установ пояснювати відмову в доступі та електронні реєстри документів. Європейська цифрова стратегія (2020) та політика відкритості даних (opendatapolicy) вимагає максимального оприлюднення державних даних та встановлює пріоритет публічної інформації як «державного ресурсу для суспільства». Відповідно ці два документи приділяють увагу відкрито-

сті публічного управління у контексті принципів «goodgovernance» [15].

Узагальнюючи дослідження міжнародно-правових стандартів у сфері громадського контролю можна зробити висновки, що данні стандарти визначають відкритість як базовий принцип демократії, а участь громадськості — як інструмент підвищення довіри до держави.

Що стосується пропозицій щодо удосконалення механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України, треба зазначити, що ефективність даного контролю за діяльністю Мін'юсту значною мірою залежить від зрілості інституцій участі громадськості, прозорості управлінських процесів, якості доступу до інформації та спроможності громадського суспільства впливати на державну політику.

Вважаємо за необхідне сформуvalати комплекс рекомендацій щодо удосконалення механізмів контролю. Зокрема, важливим є підвищення інституційної спроможності громадських рад через надання їм консультативно-експертний статус із обов'язковим розглядом їхніх пропозицій та публікацією результатів розгляду. Також варто забезпечити пропорційне представництво різних сегментів громадянського суспільства (правозахисники, аналітичні центри, професійні асоціації).

Наступним кроком вдосконалення громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України є розширення цифрових механізмів прозорості. На сьогодні проблемним питанням є відкриті дані, які не завжди повні, структуровані та зручні. Пропонуємо стандартизувати всі реєстри за принципами «open data» згідно зі стандартами OECD (Open Government Principles, 2017) [12]. Також, створити інтерактивну панель громадського моніторингу, де відображатимуться: статистика роботи нотаріусів; дані про виконавче провадження; ефективність реєстраційних служб. Запровадити електронну систему фіксації порушень у сфері компетенції Мін'юсту.

Важливу роль у сфері вдосконалення громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України відіграє посилення антикорупційних механізмів. Зокрема, Мін'юст веде реєстри, які є ключовими для боротьби з корупцією, але інструменти моніторингу громадськості є недостатніми. Так, відповідно ми пропонуємо розширити можливості громадських організацій у здійсненні громадського антикорупційного аудиту. Забезпечити повну відкритість даних про діяльність приватних виконавців, нотаріусів та реєстраторів.

Також варто відмітити, що підвищення правової культури та спроможності громадськості є головною складовою громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України. Зараз не всі громадські організації мають експертні та юридичні можливості впливати на політику Мін'юсту. Відповідно, пропонуємо запровадити державні мікрогранти на аналітичні проекти громадськості у сфері контролю. Роз-

вивати правопросвітницькі програми за підтримки міжнародних партнерів та аналітичних центрів. Удосконалення механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України можливе за умови одночасного підсилення інституцій, цифрової відкритості, реальної участі у нормотворчості, антикорупційного моніторингу та спроможності громадянського суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Громадський контроль є ключовим елементом демократичного врядування, що забезпечує підзвітність, відкритість і відповідальність публічної влади. У сфері діяльності Міністерства юстиції України цей інститут відіграє особливо важливу роль, адже пов'язаний із гарантуванням прав людини, доступом до правосуддя, належним управлінням державними реєстрами та виконанням міжнародних зобов'язань у сфері верховенства права.

Аналіз наукових підходів та міжнародних стандартів засвідчує, що ефективність громадського контролю визначається ступенем відкритості Міністерства, доступністю інформації, можливістю реальної участі інститутів громадянського суспільства у формуванні

та реалізації державної політики, а також здатності громадськості здійснювати належний моніторинг.

Разом із тим діяльність Мін'юсту потребує подальшого вдосконалення механізмів участі — зокрема розширення цифрових інструментів, інституціоналізації громадського моніторингу, забезпечення нормативної визначеності процедур взаємодії та підвищення їхньої результативності. Реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню довіри громадян до системи юстиції й утвердженню європейських стандартів прозорості та доброчесності в роботі Міністерства юстиції України.

Подальший розвиток інституційних механізмів громадського контролю за діяльністю Міністерства юстиції України передбачає удосконалення нормативно-правової бази, розширення інструментів участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, цифровізацію процедур взаємодії та підвищення прозорості управлінських процесів. Перспективним напрямом є моніторинг, розроблення стандартів оцінювання ефективності контролю та розширення партнерств між державними інституціями та інститутами громадянського суспільства.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Один із співавторів статті є членом редакційної колегії журналу. З метою врегулювання потенційного конфлікту інтересів зазначений автор був усунутий від усіх етапів редакційного розгляду даного рукопису, включаючи добір рецензентів та прийняття редакційного рішення.

Стаття пройшла незалежне подвійне сліпе рецензування (double-blind peer review) відповідно до редакційної політики журналу.

Інших конфліктів інтересів автори не заявляють.

Література

1. Наливайко Т. В. Громадський контроль в Україні, як інститут громадського суспільства: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень»; Львівський державний університет внутрішніх справ. Л. 2010. 17 с.
2. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування м. Страсбург, 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 20.01.2026).
4. Ладиченко В. В., Лозинський І. С. Завдання і місце громадського контролю за діяльністю міністерства юстиції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 12. С. 145–148. URL: http://lsej.org.ua/12_2025/32.pdf (дата звернення: 20.01.2026).
5. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.01.2026).
6. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF/ed20191226#Text> (дата звернення: 20.01.2026).
7. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 21.01.2026).

8. Ladychenko V., Lozinskyi I. Areas and forms of public control over the activities of executive bodies. *Legal Horizons*. 2025. 27(4). P. 43–55. URL: http://lsej.org.ua/12_2025/32.pdf (дата звернення: 21.01.2026).
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 19.10.73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 18.01.2026).
10. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів від 18.06.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#Text (дата звернення: 23.01.2026).
11. Рекомендація CM/Rec(2018)4 Комітету міністрів державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті: (Прийнята Комітетом міністрів 21 березня 2018 року на 1311-му засіданні заступників міністрів). URL: <https://rm.coe.int/recommendation-cmrec-2018-4-participation-of-citizens-ukr/168097ed39> (дата звернення: 20.01.2026).
12. Khutkyu D., Matveieva O. Sustainable Development, Digital Democracy, and Open Government: Co-Creation Synergy in Ukraine. *Comparative Southeast European Studies*. 2024. Vol. 72(4). P. 436–464.
13. OECD Recommendation on Open Government. 2017. URL: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/grc/grc-see/integrity/Policy-Briefing-Note-on-Open-Government.pdf> (дата звернення: 20.01.2026).
14. OECD “Guidelines for Citizen Participation Processes” 2016. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2022/09/oecd-guidelines-for-citizen-participation-processes_63b34541/f765caf6-en.pdf (дата звернення: 20.01.2026).
15. Regulation (EC) No 1049/2001 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2001 regarding public access to European Parliament, Council and Commission documents Official Journal L 145, 31/05/2001 P. 0043–0048. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj/eng> (дата звернення: 20.01.2026).

References

1. Nalyvaiko, T. V. (2010). *Hromadskyi kontrol v Ukraini yak instytut hromadianskoho suspilstva: Teoretyko-pravovy aspekt* [Public control in Ukraine as an institution of civil society: Theoretical and legal aspect] (Abstract of PhD dissertation). Lviv State University of Internal Affairs, Lviv [in Ukrainian].
2. Kovbasiuk, Yu. V., Vashchenko, K. O., & Surmin, Yu. P. (Eds.). (2012). *Derzhavne upravlinnia* [Public administration] (Vol. 1). Kyiv; Dnipropetrovsk: National Academy for Public Administration under the President of Ukraine [in Ukrainian].
3. Council of Europe. (1985). *European Charter of Local Self-Government*. Strasbourg. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text [in Ukrainian].
4. Ladychenko, V. V., & Lozinskyi, I. S. (2025). Zavdannia i mistse hromadskoho kontroliu za diialnistiu Ministerstva yustytzii Ukrainy [Tasks and role of public control over the activities of the Ministry of Justice of Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 12, 145–148. Retrieved from http://lsej.org.ua/12_2025/32.pdf [in Ukrainian].
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2010). *Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky: Resolution No. 996 dated November 3, 2010*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-p#Text> [in Ukrainian].
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2014). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo yustytzii Ukrainy: Resolution No. 228 dated July 2, 2014*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-p/ed20191226#Text> [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2011). *Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Law of Ukraine No. 3166-VI dated March 17, 2011*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> [in Ukrainian].
8. Ladychenko, V., & Lozinskyi, I. (2025). Areas and forms of public control over the activities of executive bodies. *Legal Horizons*, 27(4), 43–55. Retrieved from http://lsej.org.ua/12_2025/32.pdf
9. United Nations. (1973). *International Covenant on Civil and Political Rights*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text [in Ukrainian].
10. Council of Europe. (2009). *Convention on Access to Official Documents*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#Text [in Ukrainian].
11. Committee of Ministers of the Council of Europe. (2018). *Recommendation CM/Rec(2018)4 on the participation of citizens in local public life*. Retrieved from <https://rm.coe.int/recommendation-cmrec-2018-4-participation-of-citizens-ukr/168097ed39>
12. Khutkyu, D., & Matveieva, O. (2024). Sustainable development, digital democracy, and open government: Co-creation synergy in Ukraine. *Comparative Southeast European Studies*, 72(4), 436–464.
13. OECD. (2017). *OECD recommendation on open government*. Retrieved from <https://www.oecd.org/>
14. OECD. (2016). *Guidelines for citizen participation processes*. Retrieved from <https://www.oecd.org/>
15. European Parliament & Council of the European Union. (2001). *Regulation (EC) No. 1049/2001 regarding public access to documents. Official Journal of the European Communities*, L145, 43–48. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj/eng>

Дата першого надходження статті до видання: 05.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.03.2026

Дата публікації: 16.03.2026